

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 19. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzējas [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 99/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 650. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un 105. pantam.

2. Kriminālprocesa likuma 650. panta pirmā daļa nosaka: “Jautājumus, kuri saistīti ar spriedumā noteiktā soda izpildi, kā arī neskaidrības, kas rodas, izpildot tiesas nolēmumu, pēc nolēmuma izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma izlemj tās pirmās instances tiesas tiesnesis, kura pieņēmusi nolēmumu, izņemot šā likuma 638., 642. un 647. pantā minētos gadījumus.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu (turpmāk – Spriedums) Pieteikuma iesniedzēja atzīta par vainīgu Krimināllikuma 190. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Spriedumā arī izlemts jautājums par kriminālprocesa laikā izņemtajiem lietiskajiem pierādījumiem (turpmāk arī – preces) un nolemts tās nosūtīt Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldei, lai pēc muitas procedūru veikšanas tās atdotu Pieteikuma iesniedzējai. Tāpat Spriedumā noteikts, ka, ja divu mēnešu laikā no Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes paziņojuma nosūtīšanas dienas Pieteikuma iesniedzēja nebūs nokārtojusi muitas procedūras, lai saņemtu preces, tās realizējamas likumā noteiktā kārtībā. Pieteikuma iesniedzēja noteiktajā termiņā muitas formalitātes nenokārtoja, tāpēc ar Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes lēmumu preces tika konfiscētas. Pieteikuma iesniedzēja lūgusi tiesai skaidrot neskaidros jautājumus, kas radušies, izpildot Spriedumu. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, tiesa atteikusies pieņemt lēmumu, norādot, ka šādus jautājumus tiesa ir tiesīga izlemt vienīgi pēc nolēmuma izpildes iestādes vai prokurora iesnieguma.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka preču atmuitošana tai sagādāja ievērojamas grūtības, jo kriminālprocesa laikā izņemto lietisko pierādījumu stāvoklis bija būtiski pasliktinājies, tādējādi izņemto preču vērtība esot samazinājusies, kas savukārt liedzis objektīvi izpildīt preču deklarēšanas pienākumu. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka lietisko pierādījumu glabāšanas apstākļi kriminālprocesa laikā un to faktiskās vērtības novērtējums pēc Sprieduma spēkā stāšanās ir jautājumi, kuru risināšana ietilpst apstrīdētās normas tvērumā. Tomēr sarakstē ar Pieteikuma iesniedzēju Valsts ieņēmumu dienests esot atteicies izmantot apstrīdētajā normā paredzētās tiesības prasīt tiesai skaidrot jautājumus, kas saistīti ar Sprieduma izpildi. Savukārt Pieteikuma iesniedzēja neesot to subjektu lokā, kuri ir tiesīgi izmantot apstrīdētajā normā paredzētas tiesības. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, ar apstrīdēto normu ir aizskartas viņas tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz īpašumu, jo netiek nodrošināts efektīvs procesuāls mehānisms, lai novērstu šķēršļus Pieteikuma iesniedzējai piederošās mantas atgūšanai.

Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums, ka Pieteikuma iesniedzējai apstrīdētā norma būtu piemērota vai

viņa kā citādi būtu nonākusi tās tvērumā. Proti, Pieteikuma iesniedzēja ir izteikusi iebildumus par kriminālprocesa laikā izņemto lietisko pierādījumu glabāšanas apstākļiem, kā arī lūgusi tiesu uzlikt pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam par valsts līdzekļiem organizēt preču sanitāri higiēnisko ekspertīzi un preču stāvokļa novērtējuma ekspertīzi. Tiesa, atsaucoties uz apstrīdēto normu, ir norādījusi, ka Pieteikuma iesniedzējas iesniegums nav saistīts ar Spriedumā noteiktā soda izpildi. Turklāt Kriminālprocesa likuma 61. nodaļā, kas regulē spriedumu un lēmumu izpildes laikā radušos jautājumu izskatīšanu, nav paredzēta tiesas kompetence uzlikt iestādei pienākumu veikt ekspertīzi (*sk. Rīgas rajona tiesas tiesneses [datums] atbildi un Rīgas rajona tiesas priekšsēdētājas [datums] lēmumu Nr. [..]*).

Tādējādi nav gūstams apstiprinājums pieteikumā norādītajam, ka tiesa atteikusies pieņemt lēmumu saistībā ar neskaidrībām, kas radušās Sprieduma izpildē, tāpēc, ka Pieteikuma iesniedzēja nav to subjektu lokā, kuri ir tiesīgi šādu lūgumu iesniegt. Tas vien, ka, izskatot Pieteikuma iesniedzējas sūdzību, tiesa ir skaidrojusi arī apstrīdētās normas tvērumu, nenozīmē, ka ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības, jo Pieteikuma iesniedzējas iesniegums nav bijis saistīts ar spriedumā noteiktā soda izpildi.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma [..] (pieteikums Nr. 99/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina